

Redegørelse nr. R 7 (4/3 2011)

Folketinget 2010-11

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 4/3 11 om integration og mangfoldighed.
(Redegørelse nr. R 7).**Integrationsministeren** (Birthe Rønn Hornbech):**1. INDLEDNING**

I 2001 overtog regeringen en stor og uløst integrationsopgave.

Alt for mange nydanskere stod uden for arbejdsmarkedet og levede i stedet et passivt liv på offentlig forsørgelse eller som ægtefælleforsørgede hjemmegående uden kontakt til det omgivende samfund. Tusinder af familiesammenførte kom her til landet uden at det danske samfund mødte dem med krav og forventninger om en aktiv indsats for egen integration. Den dårlige integration gik for ofte i arv til de følgende generationer. For mange unge nydanskere måtte leve efter gamle familiemønstre uden frihed og efter kulturelle normer, der ligger Danmark fjernt, hvor de unge måtte gifte sig med en fra hjemlandet, selvom de ikke ønskede det.

Med en målrettet indsats har regeringen vendt denne udvikling. Udgangspunktet har været:

- En fast og fair udlændingepolitik, der har skabt grundlaget for en langt bedre integration.
- Vi stiller krav til mennesker, der vil hertil. Udlændinge, som kommer til Danmark, skal respektere de grundlæggende værdier og bidrage til fællesskabet.
- En effektiv og målrettet integrationspolitik.

Indsatsen har givet klare resultater.

Omkring 55.000 indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund er kommet i beskæftigelse, flere nydanske unge er kommet i gang med en uddannelse, og langt færre unge nydanskere bliver gift med en person fra hjemlandet.

Trods den positive udvikling står det danske samfund desværre fortsat over for et efterslæb fra fortiden og en række nye udfordringer.

Der er for det første stadig for mange nydanskere, der ikke er i beskæftigelse. Mange unge nydanskere klarer sig godt i uddannelsessystemet, særligt pigerne. Men vi står stadig med en stor gruppe – hovedsageligt drenge – som ikke får en uddannelse. Det betyder, at alt for mange nydanske mænd står uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket gør dem sårbare på jobmarkedet.

Samtidig er for mange nydanskere bosat i udsatte boligområder, hvor der kan herske helt andre normer og værdier end dem, der er bærende for det danske samfund.

Der er således fortsat brug for en målrettet indsats for at sikre, at endnu flere kommer i arbejde, at alle nydanske børn og unge kommer i skole og tager en uddannelse, at vi undgår parallelsamfund, og at der værnes om det danske samfunds

traditioner for social ansvarlighed og tillid. Denne indsats handler i stor udstrækning om de nydanskere, som allerede har boet i Danmark i mange år eller er født i Danmark.

Men integrationspolitikken handler også om en ny virkelighed. Det danske samfund står over for udfordringer, der kræver nytænkning af udlændinge- og integrationspolitikken med fokus på vækst og mangfoldighed. Skal det danske velfærdssamfund bevares og udbygges, kræver det vækst i den private sektor, og at alle bidrager og yder en indsats. Og skal det danske samfunds konkurrenceevne fastholdes, kræver det ny og velkvalificeret arbejdskraft fra udlandet.

Udlændinge- og integrationspolitikken spiller derfor en afgørende rolle for fremtidigt at sikre vækst og velstand og for Danmarks position i en globaliseret verden.

En intelligent indvandringspolitik har allerede betydet, at flere højtuddannede og kvalificerede indvandrere kommer til landet til gavn for den enkelte virksomhed og til gavn for den danske økonomi. Den danske udlændingepolitik skal bygge videre på dette udgangspunkt og sikre, at de udlændinge, der fremtidigt kommer til Danmark, kan og vil bidrage. Det gælder også de udlændinge, der kommer til Danmark i forbindelse med ægtefællesammenføring.

Med denne redegørelse ønsker regeringen at give Folketinget en status for integrationsarbejdet og de fremtidige udfordringer for bl.a. fortsat at styrke integrationen og i særdeleshed sikre vækst og mangfoldighed.

2. REGERINGENS INITIATIVER OG RESULTATER

2.1. Et tæt samspil mellem udlændinge- og integrationspolitikken
Regeringens udlændingepolitik har medført et markant skift i indvandringsmønstret til Danmark, hvor antallet af udlændinge, der kommer til Danmark for at arbejde eller studere, er steget markant. I 2009 blev der meddelt 50.310 opholdstilladelser mv. med henblik på erhverv, studie mv. samt på EU/EØS-området, mens tallet i 2001 blot var 15.951. Samtidig er antallet af flygtninge og familiesammenførte udlændinge reduceret til under en tredjedel af niveauet i 2001.

Den faste og fair udlændingepolitik har i den forbindelse gjort op med den ukontrollable indvandring af udlændinge, der er svære at integrere, og den har skabt grundlaget for, at der er sat gang i integrationen. Udlændingeaftalen i 2002 mellem regeringen og Dansk Folkeparti med 24-årsregel og tilknytningskrav var således et første helt grundlæggende opgør med mange års ansvarsløs udlændingepolitik og perspektivløs integrationspolitik.

Udlændingepolitikken fra 2002 har haft en markant og positiv effekt. Antallet af opholdstilladelser til ægtefæller er faldet drastisk fra 6.499 i 2001 til 3.662 i 2009. Endvidere kommer familiesammenførte ægtefæller i dag fra en meget bredere vifte af nationer. I 2001 blev der givet flest tilladelser til ansøgere fra Tyrkiet, efterfulgt af Irak, Thailand, Afghanistan og Somalia. I 2009 blev der givet flest tilladelser til ansøgere fra Thailand, Tyrkiet, Filippinerne, Kina og USA. Dertil kommer, at en del nydanskere i dag gifter sig med en herboende per-

son. 24-årsreglen har således givet unge nydanskere en mulighed for uddannelse og et godt grundlag for en vellykket integration frem for at blive tvunget ind i et ægteskab.

Det tætte samspil mellem udlændinge- og integrationspolitikken udgør fortsat en hjørnesteen i regeringens politik.

I 2010 har regeringen – på grundlag af en aftale med Dansk Folkeparti – derfor gennemført et serviceeftersyn af udlændinge- og integrationspolitikken og er i færd med at få gennemført en modernisering af reglerne for ægtefællesammenføring i Danmark.

Med serviceeftersynet er der således bl.a. gennemført en ændring af reglerne om tidsbegrænset opholdstilladelse, således at udlændinge, som er velintegrerede, kan få tidsbegrænset opholdstilladelse allerede efter fire år og dermed 3 år hurtigere end tidligere. Samtidig er det blevet vanskeligere eller umuligt for dårligt integrerede udlændinge at få permanent ophold. Med ændringerne er samspillet mellem integrationsindsatsen og betingelserne for at få tidsbegrænset opholdstilladelse styrket, således at opnåelse af tidsbegrænset opholdstilladelse klarere fremstår som et resultat af en vellykket integrationsindsats.

Senest har regeringen i november 2010 indgået aftale med Dansk Folkeparti om en modernisering af reglerne for ægtefællesammenføring. Aftalen indebærer, at de udlændinge, der gennem ægtefællesammenføring ønsker at tage fast og varigt ophold i Danmark, skal dokumentere, at de har forudsætningerne for og viljen til at bidrage til det danske samfund. Moderniseringen af reglerne for ægtefællesammenføring afspejler, at der stadig er for få familiesammenførte udlændinge, der finder vej til arbejdsmarkedet. Det er dårligt for samfundsøkonomien, og det går bl.a. ud over børnenes muligheder for at klare sig i det danske samfund. Dertil kommer, at den økonomiske krise har ændret vilkårene, og at det skal sikres, at de udlændinge, der får ægtefællesammenføring i Danmark, også bidrager til samfundsøkonomien. Moderniseringen af reglerne for ægtefællesammenføring indebærer bl.a., at der fremover vil blive stillet kvalifikationskrav til den, der kommer som ægtefællesammenført, samtidig med, at der stilles krav til den herboende om, at han eller hun selv er så integreret, at den pågældende kan bistå med ægtefællens integration.

Regeringen har sideløbende gennemført en række ændringer af udlændingelovgivningen med det formål at sikre, at danske virksomheder har adgang til velkvalificeret arbejdskraft fra udlandet. Den intelligente indvandringspolitik indebærer, at danske virksomheder har rige muligheder for at tiltrække dygtige udlændinge, der i kortere og længere tid ønsker at bo og arbejde i Danmark. Dette er ikke blot til gavn for den enkelte virksomhed, men også for det danske samfund. Højt kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for at sikre vækst, velstand og velfærd i fremtiden.

2.2. En effektiv og målrettet integrationspolitik

Andelen af nydanskere i beskæftigelse har igennem flere år været støt stigende som resultat af en mere effektiv integrationsindsats og en periode med positive økonomiske konjunkturer. Andelen af nydanskere i beskæftigelse er dog fortsat lavere end andelen af personer med dansk etnisk oprindelse. I dag er hovedudfordringen derfor denne restgruppe af nydanskere, som ikke er kommet ind på arbejdsmarkedet.

2.2.1 fokus på beskæftigelse, en fælles indsats og styrket danskundervisning

Et målrettet integrationsprogram

En effektiv integrationsindsats over for nyankomne udlændinge er afgørende for en vellykket integration på længere sigt. Den nyankomne skal hurtigst muligt opnå kendskab til det danske sprog og samfund og komme ud på arbejdsmarkedet.

Integrationsloven sikrer, at alle nyankomne tilbydes danskuddannelse, støtte til at komme i beskæftigelse og får grundlæggende information om danske samfundsforhold. Og den betyder, at nyankomne flygtninge fordeles over hele landet, således at alle kommuner bidrager til integrationen.

Kommunernes tilskyndelse til at iværksætte en effektiv integrationsindsats er blevet styrket. Der er bl.a. indført et resultattilskud til kommunerne ved bestået danskprøve, ordinær beskæftigelse eller ved deltagelse i uddannelse med det formål at belønne de kommuner, der iværksætter en effektiv integrationsindsats.

Ændringerne af integrationsloven har desuden haft fokus på den enkelte udlændings indsats for sin egen integration. Der er bl.a. indført integrationskontrakter, hvorved den enkelte udlænding og kommunalbestyrelsen fastlægger udlændingens integrationsforløb, og hvor konsekvenserne af manglende deltagelse heri tydeliggøres.

De positive resultater for integrationen gælder også indsatsen over for de nyankomne udlændinge. Kommunerne har siden 2001 mere effektivt fokuseret på beskæftigelsesindsatsen over for nyankomne flygtninge og familiesammenførte udlændinge. Flere nyankomne udlændinge kommer i beskæftigelse eller uddannelse, og det sker hurtigere end tidligere.

En integrationspolitik med fokus på beskæftigelse

Med starthjælpen fra 2002 er der givet den enkelte nyankomne et klart incitament til hurtigt at finde arbejde og ikke forblive på offentlig forsørgelse. Loftet over kontanthjælpen og 450-timersreglen, der nu ændres til en 225-timersregel, har desuden sikret, at det også for kontanthjælpsmodtagere kan betale sig at finde et arbejde.

Der er endvidere siden 2002 gennemført en række grundlæggende reformer af den beskæftigelsesrettede indsats.

De aktive tilbud har nu et klart sigte på beskæftigelse, således at ingen fastholdes unødigt i offentlig understøttelse. Antallet af aktiveringsformer er forenklet og erstattet af en såkaldt trappemodell for integration på arbejdsmarkedet, hvor udlændingen løbende får mulighed for virksomhedsnær aktivering og så hurtigt som muligt kan bevæge sig mod ordinær beskæftigelse. Den enkelte udlænding, der har behov for at få afklaret eller opkvalificeret sine kompetencer, kan på første trin få tilbud om vejledning og opkvalificering. Har udlændingen behov for at få afklaret beskæftigelsesmuligheder eller styrket de nødvendige færdigheder, kan udlændingen på andet trin tilbydes virksomhedspraktik, og den udlænding, der allerede kan yde en vis arbejdsindsats, men som fortsat har behov for at styrke f.eks. de sproglige kompetencer, kan på tredje og sidste trin tilbydes ansættelse med løntilskud.

Integration af ægtefællesammenførte udlændinge

En særlig udfordring har været – og er stadig – de udlændinge, der kommer til landet som led i ægtefællesammenføring. Det er således af afgørende betydning, at ægtefællesammen-

førte udlændinge ikke isoleres i udsatte boligområder. De ægtefællesammenførte skal integreres så hurtigt som muligt. Dette vil ikke blot gavne deres egne muligheder for et aktivt liv her i landet, men er også en afgørende forudsætning for deres børns integration.

Regeringens faste og fair udlændingepolitik har allerede medført et markant skift i gruppen af udlændinge, der kommer til landet som ægtefæller til en herboende, således at mange af de ægtefællesammenførte udlændinge, der i dag kommer til landet, har bedre forudsætninger for at lære det danske sprog og finde arbejde. Reglerne om permanent opholdstilladelse giver den enkelte et klart incitament til at lære dansk og finde arbejde. Og med den foreslåede modernisering af ægtefællesammenføringsreglerne vil regeringen gå et skridt videre og stille håndfaste krav om integrationsrelevante kvalifikationer for den, der ønsker at blive ægtefællesammenført til Danmark.

Udlændingepolitikken er suppleret af en række integrationsinitiativer målrettet udlændinge med et opholdsgrundlag som ægtefællesammenførte. De ægtefællesammenførte udlændinge forsørges normalt af deres herboende ægtefælle og modtager derfor ikke offentlig forsørgelse. Dette har imidlertid betydet, at de er faldet uden for den kommunale beskæftigelsesindsats og dermed endnu længere væk fra arbejdsmarkedet. Men i 2004 fik regeringen gennemført en ændring af integrationsloven således, at kommunerne fik adgang til at tilbyde gruppen af ægtefællesammenførte beskæftigelsesrettede tilbud. Adgangen er efterfølgende udvidet til også at omfatte ægtefælleforsørgede personer uden for integrationsloven. Regeringen har senest i 2010 erstattet kommunernes adgang til at tilbyde beskæftigelsesrettede tilbud til ægtefælleforsørgede med en ret for ægtefælleforsørgede til at få et tilbud.

En fælles indsats

Integrationsopgaven kan ikke løses uden lokale kræfters aktive deltagelse og engagement, og her udgør kommuner, virksomheder og lokale foreninger krumtappen.

Integrationsministeriet støtter – navnlig via satspuljemidler – en lang række konkrete og lokale initiativer, som bidrager til at styrke og udvikle integrationsindsatsen, og som giver ny viden om, hvad der virker på integrationsområdet. I perioden 2007-2011 gennemfører Integrationsministeriet, via satspuljemidler, f.eks. det såkaldte kvindeprogram, »Nydanske kvinders ressourcer i fokus«, som omfatter en lang række initiativer, der skal styrke kvindernes muligheder for en aktiv deltagelse i det danske samfund.

Det er afgørende, at denne viden opsamles systematisk og videreformidles, så flest mulig får glæde af den. For at sikre dette, er der under Integrationsministeriet oprettet en konsulentenhed, Integrationservice, som opsamler og formidler metoder, redskaber og eksempler på god integrationspraksis fra hele landet. På beskæftigelsesområdet opsamler og videreformidler Specialfunktionen for den etniske beskæftigelsesindsats gode erfaringer med at hjælpe indvandrere i uddannelse og beskæftigelse.

En central udfordring for kommunerne er at sikre et samarbejde på tværs af forvaltningerne, hvis de skal skabe en helhedsorienteret integrationsindsats. For at styrke udviklingen af effektive redskaber til at samarbejde på tværs har Integrationsministeriet indgået partnerskaber med seks udvalgte kommuner. Fokus for partnerskaberne er nydanske børn og unge og giver kommunerne mulighed for at afprøve nye til-

tag og ikke mindst opnå erfaring med en tværgående integrationsindsats.

Styrket danskundervisning

Tilegnelse af det danske sprog er en grundlæggende forudsætning for en vellykket integration i det danske samfund.

Regeringen har reformeret tilbuddet om danskuddannelse til nyankomne udlændinge som led i deres introduktionsperiode.

Der er skabt grundlag for en mere fleksibel og virksomhedsorienteret danskuddannelse, hvor selve sprogtilegnelsen tager udgangspunkt i emner, der har betydning for den enkelte udlændings muligheder for at klare sig i det danske samfund.

Alle nyankomne udlændinge over 18 år har således ret til danskuddannelse i som hovedregel tre år. Undervisningen er gratis for udlændingen. Kommunerne har ansvaret for at tilbyde udlændinge danskuddannelse og informere udlændinge om mulighederne. Kommunen kan selv oprette og drive sprogcentre, etablere sprogskoler sammen med andre kommuner eller indgå aftale med private udbydere.

Lærere, der varetager danskuddannelse for voksne udlændinge, skal have gennemført uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for voksne. Herudover tilbydes lærerne løbende efteruddannelse – f.eks. i erhvervsrettet danskundervisning.

De ordinære danskuddannelser omfatter tre uddannelser, der er tilpasset forskellige uddannelsesmæssige niveauer:

- Danskuddannelse 1 tilbydes analfabeter og afsluttes med Prøve i Dansk 1.
- Danskuddannelse 2 tilbydes udlændinge med kort skolegang i hjemlandet og afsluttes med Prøve i Dansk 2.
- Danskuddannelse 3 tilbydes udlændinge med videregående uddannelse og afsluttes med Prøve i Dansk 3, hvorefter kursisten kan fortsætte på Studieprøven, som er adgangsgivende til en række videregående uddannelser.

Undervisningen skal kunne kombineres med beskæftigelse. Det er således inden for danskuddannelseslovens rammer muligt at tilrettelægge undervisningen på en virksomhed i eller uden for arbejdstiden, ligesom det er muligt at følge undervisningen uden for normal arbejdstid. Sprogcentre tilbyder således typisk aftenhold, ligesom en del sprogcentre tilbyder weekendundervisning.

Et tæt og konstruktivt samarbejde med arbejdsmarkedets parter og landets kommuner

Regeringen lægger vægt på et tæt og konstruktivt samarbejde med arbejdsmarkedets parter og landets kommuner om den beskæftigelsesrettede integrationsindsats. Det har blandt andet udmøntet sig i indgåelsen af flere 4-partsaftaler om integration. Første gang i 2002 og siden i 2006 og 2010.

Aftalen fra 2002 havde fokus på den virksomhedsrettede integrationsindsats. Et centralt element i aftalen var den trinvis integration på arbejdsmarkedet i form af trappemodellen, der er omtalt ovenfor.

I firepartsaftalen fra 2006 var det vigtigste element *jobpakker*, der indebærer, at svage ledige gennemgår et sammenhængende opkvalificeringsforløb inden for trappemodellens rammer, og DA, LO og KL har gennemført integrationsprojektet VIP2 (Virksomhedsrettet IntegrationsProjekt2), hvor en række kommuner og arbejdspladser har afprøvet jobpakkerne med gode resultater.

Regeringen og parterne har indgået en fornyet firepartsaf-tale i efteråret 2010. Konkret skal der særligt arbejdes for, at

nydanske unge – især drenge – rustes bedre til at påbegynde og gennemføre en uddannelse, men også indsatsen for at styrke ægtefælleforsørgedes beskæftigelse, kompetenceafklaringen af nyankomne og danskundervisningens kvalitet intensiveres.

2.2.2 Børn og unge

For mange nydanske børn vokser op i et hjem, hvor en eller begge forældre ikke er på arbejdsmarkedet. Og for mange børn og unge gennemfører ikke en uddannelse. Det giver dem hårde odds i forhold til at få job og i det hele taget blive en del af samfundet. De affødte negative konsekvenser for samfundet er store. Såfremt alle børn skal sikres lige muligheder for at begå sig i det danske samfund, er det vigtigt at sætte ind – både over for børnene og de unge, men også over for deres forældre.

Behov for en tidlig indsats

Tosprogede børns skolestart går bedre i dag end for seks år siden. Det hænger blandt andet sammen med, at den sprogstimulering, som kommunerne giver tosprogede småbørn, bygger på bedre metoder og materialer end tidligere. På landsplan fik knap 65 % af de tosprogede børn ekstra sprogstimulering i 2008. I dag skal alle børn omkring tre år sprogvurderes, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Regeringen styrker desuden en tidlig indsats for socialt udsatte nydanske forældre samt forskoleindsatsen, som skal forbedre de tosprogede småbørns personlige, sociale og sproglige kompetencer bl.a. gennem forældresamarbejde i dagtilbud.

Udfordringer i grundskolen

Tosprogede elever læser fortsat dårligere end elever med dansk som modersmål. Derfor er dansk som andetsprog i folkeskolen blevet styrket. Desuden er pædagog- og læreruddannelsen ændret, så nyuddannede pædagoger og lærere har viden om sprogstimulering og undervisning af tosprogede elever. Endnu et regeringsinitiativ er oprettelsen af en »Tosprogestaskforce«, som arbejder for, at alle tosprogede elever kan tage en ungdomsuddannelse, når de forlader folkeskolen.

Forældrene spiller en central rolle for deres børns udvikling, og de nydanske forældre udgør en voksende forældregruppe på de danske skoler. Derfor får skole-hjemsamarbejdet med nydanske forældre et gevaldigt løft i disse år, bl.a. gennem støtte til 100 skole-hjemvejledere på landsplan samt konkrete værktøjer til et bedre skole-hjemsamarbejde.

Fastholdelse af unge i uddannelsessystemet

Op mod dobbelt så mange nydanske unge som danske unge falder fra en ungdomsuddannelse. Dette gælder både for indvandrere og efterkommere af indvandrere. Det er uacceptabelt både i forhold til de unges egne muligheder og arbejdsmarkedets forventninger og behov.

Regeringen har taget en række initiativer for at imødekomme denne udfordring. Kampagnen »Brug for alle unge« arbejder for, at flere nydanske unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse; bl.a. gennem støtte til lektiehjælpsordninger samt ved at indgå i dialog med unge og deres forældre om forskellige uddannelsesmuligheder. Et andet regeringsinitiativ, »Fastholdelseskarakavanen«, arbejder for, at flere nydanske unge gennemfører en erhvervsfaglig uddan-

nelse. »Fastholdelseskarakavanen« samarbejder herom med en lang række udvalgte produktionsskoler, erhvervsskoler og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Her udgør drengene en særlig udfordring. Regeringen har herudover bl.a. indgået et samarbejde med KL og arbejdsmarkedets parter om at igangsætte initiativer, der gennem inddragelse af arbejdspladserne vil ruste de unge til at kunne gennemføre en uddannelse. På beskæftigelsesområdet er mentorordningen blevet udvidet, så den kan anvendes både i forbindelse med beskæftigelse og ved overgangen mellem beskæftigelse og uddannelse.

Marginalisering af nydanske børn og unge

Når unge ikke gennemfører en uddannelse samtidig med, at deres forældre står uden for arbejdsmarkedet, øges risikoen for, at de unge bliver marginaliserede. I værste fald udløser marginaliseringen utilpasset eller ligefrem kriminel adfærd. Derfor har Integrationsministeriet – som nævnt ovenfor – indgået partnerskaber med seks udvalgte kommuner. Det sker, for at kommunerne i tæt parløb med ministeriet skal sætte turbo på indsatsen mod marginalisering af børn og unge.

2.2.3 Indsats mod ghettoisering

I det seneste årti har regeringen taget en række initiativer, som sigter på at styrke integrationen i landets udsatte boligområder.

Regeringens første strategi mod ghettoisering

I maj 2004 offentliggjorde regeringen sin første strategi mod ghettoisering. Strategien førte til en række initiativer, der bidrager til at styrke beboersammensætningen og forbedre konkurrenceevnen i de udsatte boligområder. Initiativerne vedrørte bl.a. såkaldt kombineret udlejning, som har medvirket til at begrænse tilflytningen af beboere uden for arbejdsmarkedet, salg af almene boliger med henblik på at ressourcestærke beboere kunne få mulighed for at eje egen bolig samt bedre mulighed for at tilføre flere funktioner til områderne ved at etablere erhverv.

Regeringens anden strategi mod ghettoisering

Det går i dag bedre i en række udsatte boligområder, men der er fortsat ghettoområder med mange beboere uden for arbejdsmarkedet, en stor koncentration af beboere med udenlandsk baggrund og mange beboere med domme for overtrædelse af straffeloven. I oktober 2010 offentliggjorde regeringen derfor sin anden strategi mod ghettoisering med titlen »Ghettoen tilbage til samfundet«. Regeringen vil på fem centrale indsatsområder sætte ind med i alt 32 initiativer. Det omfatter bl.a. initiativer, der skal modvirke, at bl.a. nyankomne flygtninge og andre grupper af udlændinge anvises en bolig i ghettoområderne og i udsatte boligområder. For at styrke ægtefællesammenførtes grundlag for en vellykket integration vil det endvidere – som led i moderniseringen af ægtefællesammenføringsreglerne – blive tillagt betydning ved afgørelse om ægtefællesammenføring, om den herboende ægtefælle er bosat i et udsat boligområde. Initiativerne, der forventes udmøntet i løbet af 2011, skal især rettes mod de p.t. 26 ghettoområder.

2.2.4 Demokratisk integration og medborgerskab

Det danske samfund bygger på værdier, som er blevet til over generationer: Ansvar for fællesskabet. Frihed til forskellighed. Lige muligheder for kvinder og mænd. Det er ikke vær-

dier, som et bestemt politisk parti kan tage patent på, men netop fælles værdier, som udgør grundlaget for det danske samfund. Vi kan med god ret forvente, at mennesker, som vælger at leve i Danmark, også ønsker at være en del af fællesskabet. Regeringens integrationspolitik har netop fokus på demokratisk integration og medborgerskab for at sikre, at vi i Danmark har plads til alle, der kan og vil være en del af fællesskabet.

Værdier og normer

Alle nyankomne udlændinge tilbydes derfor kursus i danske samfundsforhold, dansk historie og kultur. Medborgerskabsprøven, der er under etablering, giver udlændinge mulighed for at dokumentere kendskab til danske samfundsforhold og dermed opnå point ved ansøgning om tidsubegrænset opholdstilladelse.

En lille del af borgerne – ikke mindst unge – lader sig imidlertid tiltrække af de forsimplede identitetsforklaringer og forenkede fjendebilleder, som tilbydes af ekstremismen i dens forskellige former som f.eks. den militante islamisme. Det er en central udfordring at forebygge denne polarisering og ekstremisme, hvis eksistens vi desværre har set flere eksempler på. I samarbejde med kommuner, institutioner, foreninger og andre ministerier arbejder Integrationsministeriet derfor over en bred front for styrke inklusion og medborgerskab og for at modvirke polarisering og ekstremisme. Dette sker bl.a. på grundlag af regeringens handlingsplan »En fælles og tryk fremtid« fra 2009.

Handlingsplanen er rammen om en tidlig flerstrengt forebyggende indsats. Foruden at bevare og videreudvikle Danmark som et demokratisk samfund skal indsatsen bidrage til at modvirke de processer og påvirkninger som fører til, at nogle unge vender sig mod samfundet eller rekrutteres ind i yderligtgående og ekstremistiske bevægelser.

Indsatsen har bl.a. til formål at sætte lokale aktører såsom SSP-medarbejdere i stand til at kunne identificere og håndtere problemer med ekstremisme i tide. Denne opkvalificering sker bl.a. gennem skræddersyede uddannelsesforløb målrettet kommunale medarbejdere og politifolk.

Regeringen arbejder endvidere for, at man i kommuner og politikredse inkorporerer ekstremisme som et bekymringsparameter på linje med andre former for kriminalitet eller usathed.

Opkvalificeringsindsatsen og arbejdet med at sætte strategisk fokus på ekstremismeforebyggelse lokalt varetages i et tæt samarbejde mellem Integrationsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, kommunale aktører og politikredsene. Andre myndigheder inddrages efter behov. Med handlingsplanen sætter regeringen imidlertid også fokus på at styrke de demokratiske kompetencer og handlemuligheder hos en bred målgruppe.

Som led i udmøntningen af handlingsplanen er der blandt andet etableret et netværk for skoleledere om demokratiundervisning, der er etableret undervisning i medborgerskab for religiøse forkyndere for at sikre, at de religiøse forkyndere rustes bedst muligt til at vejlede deres menigheder, og der er øget fokus på tilsynet med de frie grundskoler med henblik på at sikre, at skolerne – ligesom folkeskolen – forbereder eleverne til et samfund med frihed og folkestyre, og i pædagoguddannelsen sættes fokus på det pædagogiske arbejde med børn om demokratiforståelse. Initiativer som kampagnen DemokratiFordi, som er målrettet folkeskoleelever, sætter ligeledes fokus på emner som demokrati og mangfoldighed. Endelig har regeringen etableret »Nydansk Ungdomsråd«,

som bl.a. har til formål at nå ud til de unge, som ikke deltager aktivt i samfundet og motivere denne gruppe til at se nye muligheder for deltagelse.

Ansvar og anerkendelse

Indsatsen mod diskrimination er også styrket. Der er – på baggrund af to EU-direktiver – gennemført ny lovgivning, som styrker beskyttelsen af den enkelte, der udsættes for diskrimination. Regeringen har derudover fået etableret først en klagekomite for etnisk ligebehandling og efterfølgende et endnu stærkere Ligebehandlingsnævn, og to handlingsplaner danner grundlag for den ikke-lovgivningsmæssige indsats mod diskrimination.

Som led i udmøntningen af regeringens »Handlingsplan om etnisk ligebehandling og respekt for den enkelte« fra juli 2010 bliver der endvidere sat fokus på forståelsen og respekten for de grundlæggende rettigheder, som det danske samfund bygger på, og hvad dette i praksis betyder. Det skal være tydeligt for alle, at ingen må forskelsbehandles på grund af f.eks. deres etniske oprindelse eller for at have givet udtryk for deres holdninger.

3. DEN NYE VIRKELIGHED – MANGFOLDIGHED OG VÆKST

Danmark er et rigt land, der giver den enkelte mulighed for at leve et liv med private økonomiske muligheder og offentlig velfærd. Men det danske samfunds position som et af verdens rigeste er samtidig blevet udfordret. En række lande har overhalet Danmark i velstand, flere lande har kraftigere vækst end Danmark, og Danmark står – som en række andre lande – over for en række demografiske udfordringer. Regeringen har derfor taget en række initiativer, der har til formål at sikre, at Danmark kan bevare sin position som et af verdens rigeste lande med et udbygget velfærdssamfund.

En intelligent indvandrings- og integrationspolitik udgør i den forbindelse en af de grundlæggende forudsætninger for fremtidens vækst og velfærd.

3.1 Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft

Vækst og velstand forudsætter et stort og kvalificeret udbud af arbejdskraft. Det er derfor helt afgørende, at det danske samfund på en enkel og ubureaukratisk måde fortsat kan tiltrække den nødvendige udenlandske arbejdskraft, samtidig med at det sikres, at regler og ordninger ikke misbruges. Det gælder særligt højt kvalificeret, specialiseret arbejdskraft, som kan udfylde nøglefunktioner i det private erhvervsliv.

Som nævnt er der siden regeringens tiltræden sket en markant ændring i indvandringen til Danmark blandt andet ved, at antallet af meddelte opholdstilladelser mv. til at arbejde og studere er mere end tredoblet siden 2001.

Der er med de nuværende regler om opholdstilladelse med henblik på beskæftigelse et godt grundlag for, at højt kvalificerede udlændinge kan komme til Danmark for at arbejde.

Parallelt hermed arbejder regeringen for at sikre, at de højtuddannede udlændinge og deres familier falder godt til i Danmark og fastholdes her.

En fleksibel lovgivningsramme

Det kommunale integrationsansvar efter integrationsloven er udvidet til også at omfatte arbejdskraftindvandrere samt deres medfølgende familier. Kommunerne skal således sikre

denne målgruppe gode rammer for deres ophold her i landet. Konkret skal arbejdskraftindvandrere og deres medfølgende familier tilbydes et introduktionsforløb, der bl.a. omfatter danskuddannelse, ligesom der er etableret mulighed for værts- og vejlederordninger på arbejdspladsen. Samtidig har kommunerne fået til opgave at give beskæftigelsesrettede tilbud til den medfølgende ægtefælle, der ønsker at komme i arbejde.

En ubureaukratisk sagsgang – fysiske og digitale »one-stop shops«
Regeringen har i samarbejde med de fire største byer i Danmark – København, Aarhus, Odense og Aalborg – etableret fire International Citizen Centre i januar 2011. International Citizen Service udgør én samlet indgang til »myndighedsdanmark« for arbejdskraftindvandrere. Her kan udenlandsk arbejdskraft bl.a. få hjælp til at søge opholdstilladelse, registreringsbevis, sundhedskort, skattekort, personnummer og kørekort, samt information om arbejds- og levevilkår og autorisation af uddannelser m.v.. Der arbejdes på at etablere én samlet digital indgang til at søge om offentlige services og nødvendige tilladelser på tværs af myndigheder. Det gælder opholdstilladelse samt evt. forudgående offentlige autorisationer for f.eks. sundhedspersonale samt efterfølgende offentlige services som f.eks. personnummer, skat, daginstitution, kørekort mv.

Målrettet information mv.

Regeringen har etableret tre Workindenmark Centre, som hjælper danske virksomheder med at skaffe udenlandsk arbejdskraft og udenlandske jobsøgere til at få arbejde i Danmark. Der er udarbejdet informationsmateriale målrettet arbejdskraftindvandrere – blandt andet en vejledningsspakke til udenlandske arbejdstagere og studerende samt deres medfølgende familier. Regeringen yder endvidere økonomisk støtte til et netværk for højtuddannede udlændinge i Danmark – Expatischenmark.

Mere målrettet danskundervisning

Nyankomne udenlandske arbejdstagere har siden 1. juli 2010 haft mulighed for at modtage et særligt tilbud om arbejdsmarkedsrettet danskundervisning (intro-dansk) umiddelbart efter ankomsten til Danmark og allerede inden de er blevet folkeregistreret. Formålet med intro-dansk er at give et særligt arbejdsmarkedsrettet danskuddannelsestilbud til udenlandske arbejdstagere, der målrettes de behov, som udenlandske arbejdstagere med et mere midlertidigt ophold i Danmark har for at opnå kendskab til det danske sprog.

I lighed med de ordinære danskuddannelser er tilbuddet om intro-dansk vederlagsfrit for den enkelte udlænding, og efter deltagelse i intro-dansk kan vedkommende gå over på en ordinær danskuddannelse.

Fastholdelse af hele familien

Regeringen har – som en del af udmøntningen af regeringens plan for international rekruttering fra oktober 2007 og aftalen om jobplanen fra februar 2008 – iværksat en række integrationsstilbud for arbejdskraftindvandrere og deres medfølgende familier under overskriften »Familiepakke«. Hovedparten af de støttede initiativer hjælper de nyankomne til at etablere netværk eksempelvis via arbejdspladsen, sprogcentret, kommuner eller frivillige foreninger. Redskaberne er værtsfamilier, mentornetværk, netværk for medfølgende ægtefæller og kulturelle og sociale aktiviteter.

3.2 Mangfoldighed og intelligent integration

Fremtidens mangel på arbejdskraft og behov for velkvalificerede medarbejdere er ikke kun et spørgsmål om at tiltrække velkvalificerede udlændinge. Det er lige så vigtigt at rette fokus på de ressourcer, som de allerede herboende nydanskere har. Mange er som nævnt allerede godt på vej, men tilbage står en restgruppe, som mangler de nødvendige uddannelsesmæssige forudsætninger, og som står uden arbejdsmarkedet. At få denne restgruppe af nydanskere i uddannelse og arbejde er en væsentlig udfordring for at opnå vækst og velværd i fremtiden.

Det er i den forbindelse afgørende at være opmærksom på, at vækst og mangfoldighed ofte går hånd i hånd. Ved at sætte fokus på mangfoldighed får virksomheden et større rekrutteringsgrundlag, adgang til nye markeder og et grundlag for øget kreativitet og nytænkning. Mangfoldighed gør det således lettere at rekruttere og tiltrække en bredere talentmasse. Mangfoldighed kan også medføre øget tilfredshed hos kunder og borgere, som f.eks. når de møder medarbejdere, der kan bygge bro mellem forskellige kulturer. Mangfoldigheden bidrager med vigtig indsigt for de mange virksomheder, der opererer på et internationalt marked. Kendskab til lokale markeder, myndighedskrav m.v. i andre lande er som oftest afgørende for, om en dansk virksomhed kan opnå succes uden for landets grænser. Og endelig kan en mangfoldig medarbejderskare med forskellige tilgange og viden skabe grundlag for udvikling af nye og anderledes ideer.

Samarbejde med Foreningen Nydansker

Flere og flere virksomheder er allerede opmærksomme på, hvordan mangfoldighed kan bidrage til vækst. Integrationsministeriet har igennem en årrække samarbejdet med Foreningen Nydansker om en række projekter og tiltag, der skal sikre, at intelligent håndtering af mangfoldighed skaber vækst for foreningens medlemsvirksomheder. Eksempelvis har Foreningen Nydansker udviklet et procesværktøj, der kan give overblik over, hvad der aktuelt er det mest værdiskabende skridt på 5 vitale områder for forandring i virksomheden. Foreningen Nydansker har over 120 medlemsvirksomheder – både private og offentlige – der bidrager til at sætte fokus på mangfoldighed og vækst.

Særligt fokus på formidling af de gode erfaringer

Regeringen har samtidig gjort dette til en hovedprioritet i regeringens integrationspolitik.

I 2010 blev der ved uddeling af Integrationspriser og ved årets Integrationsdøgn sat fokus på, hvorledes mangfoldighed i arbejdslivet kan skabe merværdi og vækst.

I september 2010 tog integrationsministeren på en virksomhedsturné og besøgte 8 virksomheder over hele landet. Her delte virksomhederne deres erfaringer med ministeren, og idéen var at inspirere endnu flere til at fokusere på mangfoldighed som et strategisk middel til at skabe vækst og innovation. En fællesnævner for virksomhederne, der omfattede bl.a. Novozymes, Gartneriet PKM A/S, Siemens Wind Power A/S og Vestas Wind Systems A/S, var, at mangfoldighed kan omsættes på bundlinjen som en innovativ og vækstfremmende kraft.

Herudover har Integrationsministeriet i pjecen »Når mangfoldighed skaber værdi« samlet 20 gode eksempler på, hvordan nydanske medarbejdere kan bidrage til nye muligheder for den enkelte virksomhed.

Styrket indsats for nydanske iværksættere

Etablering af nye virksomheder, som klarer begyndervanskelighederne og viser sig levedygtige, er ligeledes afgørende for at sikre en god økonomi i det danske samfund. Undersøgelser viser, at nydanskere i højere grad end etniske danskere ønsker at starte virksomhed frem for at blive lønmodtagere. Men på trods af dette har nydanske iværksættere en lavere overlevelse og vækst end iværksættere med dansk oprindelse, og de bruger kun det etablerede vejledningssystem i begrænset omfang. Integrationsministeriet har derfor i samarbejde med Økonomi- og erhvervsministeriet og en række kommuner etableret Etnisk erhvervsfremme, som har til formål at rådgive og vejlede nydanske iværksættere m.v.

4. AFSLUTNING

Regeringens udlændingepolitik har sikret, at Danmark i dag er et åbent samfund, hvor det er gjort nemmere for udlændinge, der ønsker at bidrage gennem arbejde eller at studere, at komme her til landet. Samtidig er der stillet faste og fair krav til alle udlændinge og indvandre, der vælger at bo i Danmark. Endvidere bidrager integrationspolitikken i dag til at værne om det danske samfunds grundlæggende værdier. Det gælder bl.a. demokrati, retskultur, kønnenes ligestilling og frihedsrettighederne.

Det er lykkedes for regeringen gennem en indsats, der har involveret mange forskellige aktører, at sætte gang i integrationen. Den gode udvikling bekræftes også, når vi sammenligner resultaterne med andre lande. Danmarks integration er således i den europæiske top, hvor Danmark indtager en fjerdeplads blandt de europæiske lande, vi normalt sammenligner os med¹, når det gælder integrationen på arbejdsmarkedet. Tal fra Eurostat viser, at 60 pct. af indvanderne fra ikke-EU-lande i Danmark var i job i 2009. Den positive arbejdsmarkedsintegration hænger bl.a. sammen med de mange beskæftigelsesrettede initiativer, der er blevet lanceret gennem de seneste år. Den beskæftigelsesrettede indsats er blevet mere målrettet, intensiv og virksomhedsrettet.

¹ EU-15 landene

Integrationen er en dynamisk proces, der løbende må ændre fokus, og selvom der er opnået flotte resultater, er der stadigvæk udfordringer.

Der er tre hovedspor for den fremadrettede integrationsindsats: 1) Vi skal integrere restgrupperne, som stadig står uden for samfundet, 2) vi skal fortsat have fokus på at gøre Danmark til et attraktivt land for velkvalificerede udlændinge, så vi skaber vækst igennem intelligent håndtering af mangfoldighed og 3) vi skal have fokus på demokratisk integration, medborgerskab og nul-tolerance over for diskrimination for at sikre, at vi i Danmark har plads til alle, der kan og vil være en del af fællesskabet.

Det første hovedspor forudsætter, at der nu sættes endnu mere fokus på de svageste og mindst ressourcestærke. Det er eksempelvis lykkedes at få de unge kvinder til at blive mønsterbrydere i en grad, så vi i højere grad må koncentrere os om de unge mænd. Det er en krævende opgave, men det er afgørende at mindske gabet mellem de ressourcestærke medborgere og de mindre ressourcestærke.

Det andet hovedspor fordrer, at integrationspolitikken underbygger et dansk samfund med vækst og velstand og medvirker til, at Danmark er et attraktivt land for de velkvalificerede udlændinge, der ønsker at arbejde her i landet i en periode. Dette kræver også, at vi bliver endnu bedre til at udnytte de mange fordele, som et mangfoldigt arbejdsmarked giver.

Det tredje hovedspor handler om fortsat at sikre, at Danmark er et land med sammenhængskraft såvel som frihed, fællesskab og lige muligheder for den enkelte medborger. Regeringen vil fortsat sætte fokus på initiativer, der skal sikre, at alle, som vælger at leve i Danmark, også gør en aktiv indsats for at være en del af fællesskabet såvel på arbejdsmarkedet som i det øvrige samfund.

Hermed slutter redegørelsen.